Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2013. gada 10. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Kopējā Eiropas patvēruma sistēma — Regula (EK) Nr. 343/2003 — Par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšana — Atbildības par patvēruma pieteikuma izskatīšanu kritēriju ievērošanas pārbaude — Pārbaudes tiesā apjoms

Lieta C-394/12

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Asylgerichtshof* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2012. gada 21. augustā un kas Tiesā reģistrēts 2012. gada 27. augustā, tiesvedībā

Shamso Abdullahi

pret

Bundesasylamt.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] un Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*] (referents), Dž. Arestis [*G. Arestis*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], A. Prehala [*A. Prechal*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs K. Malaceks [*K. Malacek*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2013. gada 7. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *S. Abdullahi* vārdā – *E. Daigneault* un *R. Seidler*, *Rechtsanwälte*,

— Austrijas valdības vārdā – *C. Pesendorfer*, pārstāve,

— Grieķijas valdības vārdā – *G. Papagianni*, *L. Kotroni* un *M. Michelogiannaki*, pārstāves,

— Francijas valdības vārdā – *S. Menez*, pārstāvis,

* Tiesvedības valoda – vācu.

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. Palatiello*, *avvocato dello Stato*,

— Ungārijas valdības vārdā – *M. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *K. Szíjjártó*, pārstāvji,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *J. Beeko*, pārstāve, kurai palīdz *S. Lee*, *barrister*,

— Šveices valdības vārdā – *D. Klingele*, pārstāvis,

— Eiropas Komisijas vārdā – *W. Bogensberger* un *M. Condou-Durande*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 11. jūlija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2003. gada 18. februāra Regulas (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.), 10., 16., 18. un 19. pantu.

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *S. Abdullahi*, kura ir Somālijas pilsone, un *Bundesasylamt* (Federālais Patvēruma birojs) par tās dalībvalsts noteikšanu, kura ir atbildīga par patvēruma pieteikuma, ko *S. Abdullahi* iesniegusi šim birojam, izskatīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Ženēvas konvencija

3 Konvencija par bēgļa statusu, kas parakstīta 1951. gada 28. jūlijā Ženēvā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954); turpmāk tekstā – "Ženēvas konvencija"), stājās spēkā 1954. gada 22. aprīlī. Tā ir papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Protokolu par bēgļa statusu (turpmāk tekstā – "1967. gada protokols"), kas stājās spēkā 1967. gada 4. oktobrī.

4 Visas dalībvalstis, kā arī Islandes Republika, Lihtenšteinas Firstiste, Norvēģijas Karaliste un Šveices Konfederācija ir Ženēvas konvencijas un 1967. gada protokola līgumslēdzējas puses. Eiropas Savienība nav ne Ženēvas konvencijas, ne 1967. gada protokola līgumslēdzēja puse, bet LESD 78. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 18. pantā ir paredzēts, ka patvēruma tiesības tiek garantētas, it īpaši ievērojot šo konvenciju un šo protokolu.

Savienības tiesības

5 Lai sasniegtu Eiropadomes Strasbūrā 1989. gada 8. un 9. decembrī izvirzīto mērķi saskaņot dalībvalstu patvēruma politiku, dalībvalstis 1990. gada 15. jūnijā Dublinā parakstīja Konvenciju par tās valsts noteikšanu, kura ir atbildīga par vienā no Eiropas Kopienu dalībvalstīm iesniegta patvēruma pieteikuma izskatīšanu (OV 1997, C 254, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Dublinas konvencija"). Šī konvencija stājās spēkā 1997. gada 1. septembrī pirmajiem divpadsmit parakstītājiem, 1997. gada 1. oktobrī – Austrijas Republikai un Zviedrijas Karalistei, bet 1998. gada 1. janvārī – Somijas Republikai.

6 Eiropadomes 1999. gada 15. un 16. oktobrī Tamperē izdarītajos secinājumos tika it īpaši paredzēts izveidot kopēju Eiropas patvēruma sistēmu.

7 Ar Amsterdamas 1997. gada 2. oktobra līgumu EK līgumā tika ieviests 63. pants, ar kuru Eiropas Kopienai tika piešķirta kompetence īstenot Tamperes Eiropadomes ieteiktos pasākumus. Šīs tiesību normas pieņemšana it īpaši ļāva attiecībās starp dalībvalstīm, izņemot Dānijas Karalisti, Dublinas konvenciju aizstāt ar Regulu Nr. 343/2003, kura stājās spēkā 2003. gada 17. martā.

8 Pamatojoties uz šo juridisko pamatu, tika pieņemas dažādas direktīvas, tostarp:

— Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.), kas aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvu 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 9. lpp.);

— Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīva 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV L 326, 13. lpp., un labojums OV 2006, L 236, 36. lpp.), kas aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīvu 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV L 180, 60. lpp.).

Regula Nr. 343/2003

9 Regulas Nr. 343/2003 preambulas 3. un 4. apsvērums ir izteikti šādi:

“(3) Tamperes sanāksmes secinājumos arī ir noteikts, ka šajā sistēmā īsā laikā jāiekļauj skaidra un praktiski realizējama metode, lai noteiktu dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu.

(4) Šādai metodei jābalstās uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan – konkrētajām personām. Tai jo īpaši jāparedz iespēja ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti, lai garantētu bēgļa statusa noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt patvēruma pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.”

10 Saskaņā ar tās 1. pantu Regulā Nr. 343/2003 ir paredzēti kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm.

11 Šīs regulas 3. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis izskata visus patvēruma pieteikumus, ko kādai no šīm valstīm pie robežas vai to teritorijā iesniedz trešo valstu pilsoņi. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļā izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.”

12 Lai ļautu noteikt “atbildīgo dalībvalsti” Regulas Nr. 343/2003 3. panta 1. punkta izpratnē, šīs pašas regulas 6.–14. pantā, kas ietilpst tās III nodaļā “Kritēriju hierarhija”, ir noteikts objektīvu kritēriju saraksts, kurā šie kritēriji ir hierarhiski sakārtoti atkarībā no tā, vai runa ir par nepilngadīgo bez pavadības, ģimenes vienotību, uzturēšanās atļauju vai vīzu izsniegšanu, nelikumīgu ieceļošanu vai uzturēšanos dalībvalstī, likumīgu ieceļošanu dalībvalstī un pieteikumiem, kas iesniegti lidostas starptautiskajā tranzīta zonā.

13 Minētās regulas 10. pants ir formulēts šādi:

"1. Ja, pamatojoties uz tiešiem vai netiešiem pierādījumiem, kas raksturoti abos 18. panta 3. punktā minētajos sarakstos, ieskaitot [Padomes 2000. gada 11. decembra] Regulas (EK) Nr. 2725/2000 [par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Dublinas Konvenciju (OV L 316, 1. lpp.)] III nodaļā norādīto informāciju, konstatē, ka patvēruma meklētājs nelikumīgi šķērsojis dalībvalsts sauszemes, jūras vai gaisa robežu, ieceļojot šajā dalībvalstī no trešās valsts, tad par patvēruma pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurā patvēruma meklētājs šādā veidā ieceļojis. Šī atbildība izbeidzas divpadsmit mēnešus pēc nelikumīgās robežas šķērsošanas dienas.

2. Ja dalībvalsti saskaņā ar 1. punktu nevar uzskatīt vai vairs nevar uzskatīt par atbildīgu un ja, pamatojoties uz tiešiem vai netiešiem pierādījumiem, kas raksturoti abos 18. panta 3. punktā minētajos sarakstos, ir konstatēts, ka patvēruma meklētājs (kurš ieceļojis dalībvalstu teritorijā nelikumīgi vai kura ieceļošanas apstākļus nav iespējams noskaidrot) pieteikuma iesniegšanas brīdī iepriekš pastāvīgi dzīvojis kādā dalībvalstī vismaz piecus mēnešus, tad par patvēruma pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurā viņš dzīvojis.

Ja patvēruma meklētājs vismaz piecu mēnešu laikposmus dzīvojis vairākās dalībvalstīs, par patvēruma pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurā patvēruma meklētājs dzīvojis pēdējā laikā."

14 Šīs regulas 13. pantā ir paredzēts, ka, ja, pamatojoties uz šajā regulā uzskaitītajiem kritērijiem atbilstoši to hierarhijai, nav iespējams izraudzīties atbildīgo dalībvalsti, tad par patvēruma pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga dalībvalsts, kurai pirmajai iesniegts patvēruma pieteikums.

15 Saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 16. pantu:

"1. Dalībvalstij, kas saskaņā ar šo regulu ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ir pienākums:

a) saskaņā ar 17. līdz 19. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt pieteikuma iesniedzēju, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu citā dalībvalstī;

b) pabeigt patvēruma pieteikuma izskatīšanu;

[..]

2. Ja dalībvalsts izdod patvēruma meklētājam uzturēšanās atļauju, tad minētā dalībvalsts pārņem 1. punktā noteiktās saistības.

3. Šā panta 1. punktā noteiktās saistības izbeidzas, ja trešās valsts pilsonis ir atstājis dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem, ja vien attiecīgajam trešās valsts pilsonim nav derīgas uzturēšanās atļaujas, ko izdevusi atbildīgā dalībvalsts.

[..]"

16 Saskaņā ar šis regulas 17. pantu dalībvalsts, kurai iesniegts patvēruma pieteikums un kura uzskata, ka par šā pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts, iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā trīs mēnešos no patvēruma pieteikuma iesniegšanas dienas var vērsties pie šīs otras dalībvalsts ar pieprasījumu uzņemt attiecīgo patvēruma meklētāju.

17 Minētās regulas 18. pants ir formulēts šādi:

"1. Dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, veic vajadzīgās pārbaudes un paziņo lēmumu attiecībā uz pieprasījumu par patvēruma meklētāja uzņemšanu divos mēnešos no pieprasījuma saņemšanas dienas.

2. Ar šo regulu paredzētajā procedūrā, lai noteiktu dalībvalsti, kas atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, izmanto tiešos un netiešos pierādījumus.

3. Saskaņā ar 27. panta 2. punktā norādīto procedūru izveido un regulāri pārskata divus sarakstus, norādot tiešos un netiešos pierādījumus atbilstoši šādiem kritērijiem:

a) tiešie pierādījumi

i) formāli pierādījumi, kas saskaņā ar šo regulu nosaka atbildību, kamēr tie nav atspēkoti ar pierādījumiem par pretējo;

ii) dalībvalstis iesniedz ar 27. pantu paredzētajai komitejai dažādu veidu administratīvu dokumentu paraugus saskaņā ar formālo pierādījumu sarakstā noteikto tipoloģiju;

b) netiešie pierādījumi:

i) indikatīvi elementi, kas, būdami apstrīdami, atsevišķos gadījumos var būt pietiekami atbilstoši tiem piešķirtajam pierādījuma spēkam;

ii) to pierādījuma spēku attiecībā uz atbildību par patvēruma pieteikuma izskatīšanu izvērtē katrā atsevišķā gadījumā.

4. Prasībai par pierādījumiem nebūtu jāpārsniedz šās regulas pareizai piemērošanai vajadzīgais.

5. Ja nav formālu pierādījumu, pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts atzīst savu atbildību, ja netiešie pierādījumi ir saskanīgi, pamatoti [pārbaudāmi] un pietiekami detalizēti, lai noteiktu atbildību.

[..]

7. Atbildes nesniegšana 1. punktā minētajā divu mēnešu termiņā un 6. punktā minētajā viena mēneša termiņā ir pielīdzināma pieprasījuma akceptam un ietver pienākumu uzņemt attiecīgo personu, tai skaitā veikt atbilstošus pasākumus saistībā ar viņa ierašanos.”

18 Regulas Nr. 343/2003 19. panta 1.–4. punkts formulēti šādi:

“1. Ja dalībvalsts, kas saņēmusi pieprasījumu, akceptē, ka tai jāuzņem patvēruma meklētājs, tad dalībvalsts, kurā ir iesniegts patvēruma pieteikums, paziņo patvēruma meklētājam par lēmumu neizskatīt viņa pieteikumu un par pienākumu pārsūtīt patvēruma meklētāju uz atbildīgo dalībvalsti.

2. Šā panta 1. punktā norādītajā lēmumā izklāsta tā pamatojumu. Tajā ietver sīkākas ziņas par pārsūtīšanas termiņu un, vajadzības gadījumā, norāda vietu, kur patvēruma meklētājam jāierodas, kā arī ierašanās datumu, ja viņš dodas uz atbildīgo dalībvalsti patstāvīgi. Šis lēmums var būt pārsūdzams vai pārskatāms. Šā lēmuma pārsūdzēšana vai pārskatīšana neaptur pārsūtīšanas izpildi, ja vien tiesa vai kompetentās iestādes katrā atsevišķā gadījumā nenolemj citādi un ja to pieļauj attiecīgās valsts tiesību akti.

3. Patvēruma meklētāja pārsūtīšanu no dalībvalsts, kurā ir iesniegts patvēruma pieteikums, uz atbildīgo dalībvalsti veic saskaņā ar pirmās minētās dalībvalsts tiesību aktiem pēc abu attiecīgo dalībvalstu savstarpējas apspriešanās, cik vien iespējams īsā laikā, un, vēlākais, sešus mēnešus no dienas, kad akceptēts pieprasījums par uzņemšanu, vai no dienas, kad pieņemts lēmums par pārsūdzību vai pārskatīšanu, ja tas aptur pārsūtīšanu.

[..]

4. Ja patvēruma meklētāja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīga ir dalībvalsts, kurā iesniegts patvēruma pieteikums. Šo termiņu var pagarināt, ilgākais, līdz vienam gadam, ja pārsūtīšanu nevar veikt patvēruma meklētāja ieslodzījuma dēļ, vai, ilgākais, līdz astoņpadsmit mēnešiem patvēruma meklētāja bēgšanas gadījumā."

19 Regula Nr. 343/2003 tika atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Regulu (ES) Nr. 604/2013, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (pārstrādāta redakcija) (OV L 180, 31. lpp.).

Regula (EK) Nr. 1560/2003

20 Komisijas 2003. gada 2. septembra Regulas (EK) Nr. 1560/2003, ar kuru paredz sīki izstrādātus noteikumus, lai piemērotu Regulu Nr. 343/2003 (OV L 222, 3. lpp.), 3. pantā "Atbildības uzņemšanās pieprasījumu izskatīšana" noteikts:

"1. [Tiesību un faktiskie] argumenti, kas [..] norādīti pieprasījumā, ir jāpārbauda, ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 343/2003 noteikumus, kā arī pierādījumu un netiešo pierādījumu sarakstus, kas noteikti šīs regulas II pielikumā.

2. Neatkarīgi no izmantotajiem Regulas (EK) Nr. 343/2003 kritērijiem un noteikumiem dalībvalsts, kas saņēmusi pieprasījumu minētās regulas 18. panta 1. un 6. punkta noteiktajā termiņā, izmantojot visu tās rīcībā tieši vai netieši esošo informāciju, pilnīgi un objektīvi pārbauda, vai tai ir pienākums izskatīt patvēruma pieteikumu. Ja pārbaudē pieprasījumu saņēmusī dalībvalsts konstatē, ka tai ir pienākums vismaz saistībā ar vienu minētajā regulā noteikto kritēriju, tai sava atbildība ir jāapstiprina."

21 Regulas Nr. 1560/2003 4. pantā "Atpakaļuzņemšanas pieprasījumu izskatīšana" ir noteikts:

"Ja atpakaļuzņemšanas pieprasījums pamatots ar "Eurodac" Centrālās vienības sniegtajiem un pieprasījumu saņēmušās [iesniegušās] dalībvalsts pārbaudītajiem datiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2725/2000 4. panta 6. punktu, pieprasījumu saņēmusī dalībvalsts apstiprina savu atbildību, ja pārbaudē netiek konstatēts, ka saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 343/2003 4. panta 5. punkta otro daļu vai 16. panta 2., 3. vai 4. punktu tās saistības ir beigušās. Saistību izbeigšanās faktu, pamatojoties uz šiem noteikumiem, var apliecināt tikai ar būtiskiem pierādījumiem vai patvēruma meklētāja pamatotiem un pārbaudāmiem paziņojumiem."

22 Šīs regulas 5. pantā "Atteikums" ir paredzēts:

"1. Ja pēc veiktajām pārbaudēm pieprasījumu saņēmusī dalībvalsts konstatē, ka iesniegtie pierādījumi tai neuzliek atbildību, tā nosūta atteikumu pieprasījumu iesniegušajai dalībvalstij, pilnīgi un sīki izklāstot atteikuma iemeslus.

2. Ja pieprasījumu iesniegusī dalībvalsts uzskata, ka atteikuma pamatā ir kļūdains novērtējums, vai gadījumos, kad tā ir ieguvusi jaunus pierādījumus, tā var lūgt pieprasījuma atkārtotu izskatīšanu. Šī iespēja jāizmanto triju nedēļu laikā pēc atteikuma saņemšanas. Pieprasījumu saņēmusī dalībvalsts cenšas sniegt atbildi divu nedēļu laikā. Jebkurā gadījumā šī papildu procedūra nedrīkst pārsniegt Regulas (EK) Nr. 343/2003 18. panta 1. un 6. punktā un 20. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteiktos termiņus."

23 Šīs regulas 14. pants "Pušu samierināšana" ir formulēts šādi:

"1. Ja dalībvalstis nevar izšķirt strīdu par pārsūtīšanas vajadzību vai par radinieku atkalapvienošanu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 343/2003 15. pantu, vai arī par dalībvalsti, kurā konkrētajām personām būtu atkal jāapvienojas, tās var izmantot šā panta 2. punktā noteikto pušu samierināšanas procedūru.

2. Samierināšanas procedūru saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 343/2003 27. pantu izveidotās komitejas priekšsēdētājs var ierosināt ar vienas no strīdā iesaistītajām dalībvalstīm iesniegto pieprasījumu. Vienojoties izmantot samierināšanas procedūru, iesaistītās dalībvalstis rūpīgi iepazīstas ar [apņemas cik vien iespējams lielā mērā ņemt vērā] piedāvāto atrisinājumu.

Komitejas priekšsēdētājs izraugās trīs komitejas locekļus no trijām izskatāmajā jautājumā neiesaistītām dalībvalstīm. Tie saņem pušu argumentus rakstiski vai mutiski, un pēc apspriešanās viena mēneša laikā piedāvā risinājumu, vajadzības gadījumā balsojot.

Apspriedi vada komitejas priekšsēdētājs vai tā vietnieks. Viņš var paust savu viedokli, bet viņam nav balsstiesību.

Piedāvātais atrisinājums ir galīgs un ir neatceļams neatkarīgi no tā, vai puses tam piekrīt."

24 Šis 14. pants tika atcelts ar Regulu Nr. 604/2013, bet tā saturs ir pārņemts šīs pēdējās 37. pantā.

Direktīva 2005/85

25 Direktīvas 2005/85 preambulas 29. apsvērumā ir noteikts:

"Šī direktīva neattiecas uz procedūrām, ko reglamentē [..] Regula [..] Nr. 343/2003 [..]."

Austrijas tiesības

26 2005. gada Federālā likuma par patvēruma piešķiršanu (*Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Asylgesetz 2005)*, *BGBl.* I, 100/2005] 18. panta 1. punktā noteikts:

"*Bundesasylamt* [Federālais patvēruma birojs] un *Asylgerichtshof* [(Patvēruma lietu tiesa)] pēc savas ierosmes nodrošina, ka visos procesuālos posmos tiek sniegtas noderīgas norādes par lēmuma pieņemšanu vai tiek papildinātas norādes par minētajiem apstākļiem pieteikuma pamatojumam, tiek noteikti un papildināti iesniegtie pierādījumi un kopumā tiek sniegta visa nepieciešamā informācija pieteikuma pamatojumam, vajadzības gadījumā pēc savas ierosmes pieprasot sniegt nepieciešamos pierādījumus."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

27 *S. Abdullahi* ir 22 gadus veca Somālijas pilsone. 2011. gada aprīlī viņa ar lidmašīnu ieradās Sīrijā, no turienes tā paša gada jūlijā izceļoja uz Turciju un pēc tam nelikumīgi ar laivu ieradās Grieķijā. *S. Abdullahi* Grieķijas valdībai patvēruma pieteikumu neiesniedza. Ar nelegālās imigrācijas palīgu starpniecību viņa kopā ar citām personām cauri bijušajai Dienvidslāvijas Republikai Maķedonijai, Serbijai un Ungārijai ieceļoja Austrijā. Visu šo valstu robežas tika šķērsotas nelegāli. Netālu no Ungārijas robežas Austrijā *S. Abdullahi* aizturēja Austrijas policija, kura konstatēja – aptaujājot arī citus šī ceļojuma dalībniekus – viņas ceļojuma maršrutu.

28 Austrijā *S. Abdullahi* 2011. gada 29. augustā kompetentajā pārvaldes iestādē – *Bundesasylamt* – iesniedza pieteikumu par starptautisko aizsardzību. *Bundesasylamt* 2011. gada 7. septembrī atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktam iesniedza pieprasījumu par uzņemšanu Ungārijai, kura ar 2011. gada 29. septembra vēstuli tam piekrita. Sava lēmuma pamatojumā Ungārija norādīja, ka atbilstoši Austrijas Republikas paziņotajiem *S. Abdullahi* paskaidrojumiem un vispārējai informācijai par nelikumīgo migrantu ceļamērķiem ir pietiekami daudz pierādījumu, ka *S. Abdullahi* no Serbijas nelikumīgi ir ieceļojusi Ungārijā un tad devusies tieši uz Austriju.

29 *Bundesasylamt* ar 2011. gada 30. septembra lēmumu *S. Abdullahi* patvēruma pieprasījumu Austrijā noraidīja kā nepieņemamu un nolēma viņu nosūtīt uz Ungāriju.

30 *S. Abdullahi* par šo lēmumu cēla prasību *Asylgerichtshof*, kura to apmierināja procesuālo pārkāpumu dēļ ar 2011. gada 5. decembra spriedumu. Prasībā bija pausta kritika par patvēruma jomas stāvokli Ungārijā saistībā ar 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 3. pantu, kurā aizliegta spīdzināšana, kā arī cietsirdīga un pazemojoša attieksme, un norādīts, ka *Bundesasylamt*, novērtējot stāvokli Ungārijā, ir balstījies uz lielākoties novecojušu informāciju.

31 Pēc šī *Asylgerichtshof* nolēmuma *Bundesasylamt* turpināja administratīvo procesu un ar 2012. gada 26. janvāra lēmumu patvēruma pieteikumu atkārtoti noraidīja kā nepieņemamu un vienlaicīgi pieņēma lēmumu par *S. Abdullahi* pārsūtīšanu uz Ungāriju. Sava lēmuma pamatojumam *Bundesasylamt*, aktualizējusi informāciju par stāvokli Ungārijā, tostarp uzskatīja, ka, *S. Abdullahi* pārsūtot uz Ungāriju, netiktu ietekmētas viņas ECPAK 3. pantā paredzētās tiesības.

32 Par šo lēmumu 2012. gada 13. februārī atkal tika celta prasība *Asylgerichtshof*, kurā *S. Abdullahi* pirmo reizi norādīja, ka par viņas patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts esot Grieķijas Republika, nevis Ungārija. Tomēr *S. Abdullahi* apgalvoja, ka šī pēdējā dalībvalsts noteiktos aspektos neievēro cilvēktiesības un tādēļ viņas patvēruma pieteikums ir jāizskata Austrijas iestādēm.

33 Šīs iestādes nedz uzsāka konsultēšanās procedūru ar Grieķijas Republiku, nedz šai dalībvalstij iesniedza pieprasījumu par uzņemšanu.

34 Ar *Asylgerichtshof* 2012. gada 14. februāra spriedumu *S. Abdullahi* prasība tika atzīta par nepamatotu, uzskatot, ka atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktam par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts ir Ungārija.

35 *S. Abdullahi* vērsās *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucionālā tiesa), būtībā atkārtojot argumentu, ka par pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts esot nevis Ungārija, bet gan Grieķijas Republika. *Verfassungsgerichtshof* ar 2012. gada 27. jūnija spriedumu lietā U 350/12–12 iepriekš minēto *Asylgerichtshof* 2012. gada 14. februāra spriedumu atcēla. Šis spriedums tika pamatots ar atsauci uz citu tajā pašā dienā lietā ar līdzīgiem faktiem pasludinātu spriedumu lietā U 330/12–12. Šajā pēdējā spriedumā *Verfassungsgerichtshof* uzskatīja par "apšaubāmu" nostāju, kas ir pamatā *Asylgerichtshof* lēmumam apstiprināt *S. Abdullahi* nosūtīšanu uz Ungāriju, proti, ka reiz atbilstoši Regulas Nr. 343/2002 10. panta 1. punktam radusies atbildība (šeit: Grieķijas Republikas) zūd brīdī, kad persona ir uzturējusies trešajā valstī, kaut vai tikai īslaicīgi (šajā gadījumā – bijušajā Dienvidslāvijas Republikā Maķedonijā un Serbijā). *Verfassungsgerichtshof* uzskata, ka, kaut gan *Asylgerichtshof*, lai par atbildīgo dalībvalsti atzītu Ungāriju, ir balstījusies uz austriešu un vācu doktrīnu par Regulu Nr. 343/2003, tomēr esot arī pretēju nostāju atbalstoši austriešu autori. Tas, ka *S. Abdullahi* turpināja ceļu uz trešo valsti, Grieķijas Republikas uzņemšanas pienākumu atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 16. panta 3. punktam dzēstu tikai tad, ja attiecīgā persona dalībvalstu teritoriju būtu pametusi vismaz uz trim mēnešiem. Turklāt atsauce uz Tiesas 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-411/10 un C-493/10 *N. S.* u.c. (Krājums, I-13905. lpp.) neesot atbilstoša, jo faktiskā situācija saistībā ar minēto spriedumu neesot salīdzināma ar situāciju pamatlietā.

36 Uzskatīdama, ka par šo jautājumu Tiesai esot bijis jālūdz sniegt prejudiciālu nolēmumu, *Verfassungsgerichtshof* atcēla *Asylgerichtshof* spriedumu ar pamatojumu, ka šī tiesa pārkāpusi *S. Abdullahi* tiesības uz lietas izskatīšanu tai ar likumu noteiktā tiesā (t.s. "tiesas, kas noteikta ar likumu" princips).

37 Šis *Verfassungsgerichtshof* 2012. gada 27. jūnija spriedums *Asylgerichtshof* tika paziņots 2012. gada 10. jūlijā. Kopš šī brīža tiesvedība notiek *Asylgerichtshof*.

38 Tā kā *Verfassungsgerichtshof* apšaubīja nozīmi, kas tika piešķirta tam, ka dalībvalsts uzņēmās atbildību, iesniedzējtiesas šaubas pirmām kārtām ir par šo jautājumu. Tā atzīmē, ka dalībvalsts atbildības kontrole prasītu ļoti apjomīgu pārbaudi, kas nav savienojama ar prasību ātri noteikt kompetento dalībvalsti. Turklāt, lai gan Regulā Nr. 343/2003 paredzētas patvēruma meklētāja tiesības apstrīdēt viņa pārsūtīšanu, šī regula nepamato tiesības uz to, lai patvēruma piešķiršanas procedūra notiktu kādā konkrētā valstī pēc patvēruma meklētāja izvēles. Saskaņā ar minētās regulas izveidoto sistēmu tikai dalībvalstu starpā pastāv subjektīvas tiesības – par kuram var iesniegt pārsūdzību – attiecībā uz atbildības kritēriju ievērošanu. *Asylgerichtshof* uzsver arī to, ka valsts tiesas lēmums, kurā kā kompetentā norādīta kāda cita dalībvalsts, varētu attiecībā uz šo dalībvalsti izrādīties praktiski neizpildāms šajā pašā regulā noteikto termiņu dēļ.

39 Otrām kārtām *Asylgerichtshof* ir šaubas par iespējamo Grieķijas Republikas atbildību, ja nebūtu jāņem vērā Ungārijas [atbildības] uzņemšanās. Atsaukdamās uz 2012. gada 3. maija sprieduma lietā C-620/10 *Kastrati* u.c. 44. un 45. punktu, iesniedzējtiesa no tā secina, ka Regulas Nr. 343/2003 16. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru atbildīgās dalībvalsts saistības beidzas, ja patvēruma meklētājs ir atstājis dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem, nav piemērojams, ja patvēruma pieteikums vēl nepastāv. Tā atzīmē arī, ka šī tiesību norma ietilpst šīs regulas procesuālajos noteikumos, nevis III nodaļā, kurā noteikti materiālās kompetences kritēriji. Iesniedzējtiesa norāda arī, ka Regulā Nr. 1560/2003 Regulas Nr. 343/2003 16. panta 3. punkts ir minēts vienīgi 4. pantā par atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem, nevis 3. pantā par uzņemšanas [atbildības uzņemšanās] pieprasījumiem. Visbeidzot šī tiesa uzsver, ka pienākums pārbaudīt patvēruma meklētāja ceļojuma maršrutu, kā arī viņa iebraukšanu Savienības teritorijā un izbraukšanu no tās datumus var likt zaudēt laiku un radīt sarežģītus pierādījumu jautājumus, kas paildzinātu procesu un patvēruma meklētāja neziņas fāzi.

40 Trešām kārtām un visbeidzot gadījumā, ja tiktu uzskatīts, ka pamatlietā Grieķijas Republika bija kompetentā dalībvalsts, iesniedzējtiesa norāda, ka, ja pārsūtīšana uz Grieķijas Republiku nav iespējama šīs valsts patvēruma sistēmas strukturālo trūkumu dēļ, tas patvēruma meklētājiem atstāj iespēju izvēlēties galamērķa dalībvalsti, kas būtu pēc būtības atbildīga par patvēruma procedūras īstenošanu, un tas būtu pretrunā Regulas Nr. 343/2003 mērķiem. Iesniedzējtiesa jautā, vai, ņemot vērā šos apsvērumus, Grieķijas Republika nevarētu uzreiz tikt neiekļauta, tas ir, jau atbildīgās dalībvalsts noteikšanas stadijā. Cita iespēja būtu ņemt vērā Ungāriju, pārbaudot "pārējos kritērijus", kurš ir izteiciens, kas lietots iepriekš minētā sprieduma apvienotajās lietās *N. S.* u.c. 96. punktā un kas rada jautājumus.

41 Šādos apstākļos *Asylgerichtshof* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Regulas Nr. 343/2003 [19. pants], lasot kopā ar [18. pantu], ir interpretējams tādējādi, ka, ja kāda dalībvalsts atbilstoši minētajām tiesību normām pauž savu piekrišanu, tad tā kļūst par dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu šīs regulas 16. panta 1. punkta ievadteikuma izpratnē, vai arī valsts pārbaudes iestādei, ja tā atbilstoši minētās regulas 19. panta 2. punktam veiktās pārsūdzēšanas vai pārskatīšanas ietvaros – saskaņā ar Savienības tiesībām un neraugoties uz minēto piekrišanu – izdara secinājumu, ka atbilstoši šīs pašas regulas III nodaļai atbildīga ir kāda cita dalībvalsts (arī tad, ja šai dalībvalstij nav ticis adresēts pieprasījums par uzņemšanu vai tā nav tam devusi savu piekrišanu), lēmuma par pārsūdzību vai pārskatīšanu

pieņemšanas mērķiem ir saistošā veidā jākonstatē šīs citas dalībvalsts atbildība? Vai šajā ziņā ikvienam patvēruma meklētājam ir subjektīvas tiesības uz viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu kādā konkrētā, atbilstoši minētajiem kritērijiem noteiktā atbildīgajā dalībvalstī?

2) Vai Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka dalībvalstij, kurā ir notikusi pirmā nelikumīgā ieceļošana ("pirmā dalībvalsts"), ir jāatzīst sava atbildība izskatīt trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikumu, ja pastāv turpmāk izklāstītie faktiskie apstākļi? Trešās valsts pilsonis no kādas trešās valsts nelikumīgi ieceļo attiecīgajā pirmajā dalībvalstī. Tajā viņš patvēruma pieteikumu neiesniedz. Tad viņš izceļo uz citu trešo valsti. Pēc mazāk nekā trim mēnešiem viņš no trešās valsts nelikumīgi ieceļo citā ES dalībvalstī ("otrā dalībvalsts"). No šīs otrās dalībvalsts viņš tūlīt dodas tālāk uz trešo dalībvalsti un tur iesniedz savu pirmo patvēruma pieteikumu. Šajā brīdī ir pagājuši mazāk nekā 12 mēneši kopš viņa pirmās nelikumīgās ieceļošanas pirmajā dalībvalstī.

3) Vai neatkarīgi no atbildes uz otro jautājumu, ja tajā minētā "pirmā dalībvalsts" ir dalībvalsts, kuras patvēruma sistēmā ir konstatēti sistēmiski trūkumi, kas pielīdzināmi Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011. gada 21. janvāra spriedumā lietā Nr. 30696/09 *M. S. S.* pret Beļģiju un Grieķiju aprakstītajiem, ir jāveic jauna galvenās atbildīgās dalībvalsts Regulas Nr. 343/2003 izpratnē noteikšana, lai gan ir [iepriekš minētais] Tiesas spriedums apvienotajās lietās [*N. S.* u.c.]? Vai it īpaši var uzskatīt, ka uzturēšanās šādā dalībvalstī *a priori* nav fakts, kas pamato Regulas Nr. 343/2003 10. pantā paredzēto dalībvalsts atbildību?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

42 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas dalībvalstīm nosaka pienākumu paredzēt, ka pret lēmumu par pārsūtīšanu atbilstoši šīs regulas 19. panta 1. punktam vērstas prasības ietvaros patvēruma meklētājam ir tiesības pieprasīt atbildīgās dalībvalsts noteikšanas pārbaudi, atsaucoties uz minētās regulas III nodaļā ietverto kritēriju kļūdainu piemērošanu.

Tiesai iesniegtie apsvērumi

43 *S. Abdullahi*, kā arī Eiropas Komisija apgalvo, ka pārbaudes iestādei jāpārbauda atbildības kritēriju ievērošana. Tās atsaucas uz Regulas Nr. 343/2003 preambulas 4. apsvērumu, saskaņā ar kuru atbildīgās dalībvalsts noteikšanas metodei "jābalstās uz objektīviem un taisnīgiem kritērijiem gan attiecībā uz dalībvalstīm, gan – konkrētajām personām".

44 *S. Abdullahi* uzskata, ka tas, ka Regulā Nr. 343/2003 paredzēti objektīvi atbildīgas dalībvalsts noteikšanas kritēriji, patvēruma meklētājiem rada subjektīvas tiesības un tie var pieprasīt, lai tiek veikta šo kritēriju, tostarp atbildības izbeigšanās nosacījumu, piemērošanas likumīguma pārbaude. Šī interpretācija atbilstot Hartas 47. panta prasībām. Turklāt Regula Nr. 343/2003 neparedzot, ka šāda likumīguma pārbaude būtu jāierobežo, piemēram, to attiecinot tikai uz pārbaudi par to, vai nav pieļauta patvaļa.

45 Arī atsaukdamās uz Hartas 47. pantu, Komisija apgalvo, ka Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētais pārsūdzības efektivitātes princips nozīmē, ka patvēruma meklētājs var prasīt viņa pārsūtīšanas uz citu dalībvalsti likumīguma pārbaudi, kas ietver jautājumu par to, vai ir ievēroti Regulā Nr. 343/2003 paredzēto kritēriju hierarhija vai termiņi. Patvēruma meklētājs varot arī izklāstīt iemeslus, kas ļauj uzskatīt, ka dalībvalstī, uz kurieni viņš tiks pārsūtīts, viņam draud necilvēcīga un pazemojoša attieksme Hartas 4. panta izpratnē. Ja pārbaudes iestāde secinot, ka apstrīdētais lēmums nav likumīgs,

tai tas būtu jāgroza vai jāatceļ un pašai jānorāda dalībvalsts, ko tā uzskata par atbildīgu par patvēruma pieteikuma izskatīšanu. Dalībvalstij, kurā iesniegts patvēruma pieteikums, tad no jauna būtu jāuzsāk Regulas Nr. 343/2003 17.–19. pantā paredzētā procedūra.

46 Grieķijas, Ungārijas, Apvienotās Karalistes un Šveices valdības savukārt uzskata, ka saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 19. panta 1. punktu pārsūdzība var attiekties vienīgi uz lēmumu pieteikumu neizskatīt un pārsūtīšanas pienākumu. To var pamatot vienīgi ar konkrētu tiesību pārkāpumu, tādu kā pamattiesību pārkāpums pārsūtīšanas dalībvalstī, vai ģimenes vienotības aizsardzību. Grieķijas un Ungārijas, kā arī Apvienotās Karalistes valdības uzsver kavēšanos, ko radītu izpēte attiecībā uz atbildīgo dalībvalsti vai konsultēšanās ar citu dalībvalsti, lai gan Regulā Nr. 343/2003 likts uzsvars uz patvēruma pieteikumu ātru izskatīšanu. Šāda izpēte nebūtu pamatota, jo ar dalībvalsts izteiktu piekrišanu [uzņemt patvēruma meklētāju] Regulas Nr. 343/2003 mērķis, proti, par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšana, būtu sasniegts.

Tiesas atbilde

47 Jautājums ir par Regulas Nr. 343/2003 interpretāciju un par tiesībām, kas patvēruma meklētājam izriet no šīs regulas, kura ir viena no Eiropas Savienības pieņemtās kopējās Eiropas patvēruma sistēmas sastāvdaļām.

48 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 288. panta otro daļu regula ir vispārpiemērojams akts, uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Tādējādi, ņemot vērā regulu raksturu un funkciju Savienības tiesību avotu sistēmā, tās ir piemērotas, lai piešķirtu indivīdiem tiesības, kas valsts tiesām ir jāaizsargā (1973. gada 10. oktobra spriedums lietā 34/73 *Variola*, *Recueil*, 981. lpp., 8. punkts; 2002. gada 17. septembra spriedums lietā C-253/00 *Muñoz* un *Superior Fruiticola*, *Recueil*, I-7289. lpp., 27. punkts, un 2011. gada 14. jūlija spriedums apvienotajās lietās C-4/10 un C-27/10 *Bureau national interprofessionnel du Cognac*, Krājums, I-6131. lpp., 40. punkts).

49 Jāpārbauda, kādā mērā Regulas Nr. 343/2003 III nodaļā iekļautās tiesību normas patvēruma meklētājiem patiešām piešķir tiesības, kuras valsts tiesām ir pienākums aizsargāt.

50 Vispirms jānorāda, ka Regulā Nr. 343/2003 saskaņā ar tās 19. panta 2. punktu ir paredzēta tikai viena veida pārsūdzība. Šajā tiesību normā paredzēta patvēruma meklētāja iespēja pārsūdzēt vai prasīt pārskatīt lēmumu patvēruma pieteikumu neizskatīt un patvēruma meklētāju pārsūtīt uz atbildīgo dalībvalsti. Turklāt Direktīvas 2005/85, kuras V nodaļā aprakstītas it īpaši pārsūdzības procedūras saistībā ar patvēruma pieteikumu izskatīšanu, preambulas 29. apsvērumā noteikts, ka tā nav piemērojama procedūrām, ko reglamentē Regula Nr. 343/2003.

51 Attiecībā uz Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētās pārsūdzības apjomu šī regula jāinterpretē, ņemot vērā ne vien to veidojošo tiesību normu formulējumu, bet arī tas vispārējo sistēmu, mērķus un kontekstu, tostarp tās attīstību saistībā ar sistēmu, kurā tā ietilpst.

52 Šajā ziņā jāatgādina, pirmkārt, ka kopējā Eiropas patvēruma sistēma tika izveidota apstākļos, kuri ļāva pieņemt, ka visas valstis, kas tajā piedalās, vai tās būtu dalībvalstis vai trešās valstis, ievēro pamattiesības, ieskaitot tiesības, kas izriet no Ženēvas konvencijas un 1967. gada protokola, kā arī ECPAK, un ka dalībvalstis šajā ziņā var viena otrai savstarpēji uzticēties (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *N. S.* u.c., 78. punkts).

53 Tieši šī savstarpējās uzticības principa dēļ Savienības likumdevējs, lai vienkāršotu patvēruma pieteikumu izskatīšanas sistēmu un novērstu sistēmas noslogojumu ar valstu iestāžu pienākumu izskatīt vairākus viena un tā paša patvēruma meklētāja iesniegtus pieteikumus, palielinātu tiesisko noteiktību par patvēruma pieteikumu atbildīgās dalībvalsts noteikšanā un tādējādi novērstu t.s. “forum

shopping", kā visa pamatmērķis ir paātrināt pieteikumu izskatīšanu gan patvēruma meklētāju, gan piedalošos valstu interesēs, pieņēma Regulu Nr. 343/2003 (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *N. S.* u.c., 79. punkts).

54 Otrkārt, patvēruma pieteikumiem piemērojamās tiesību normas lielā mērā ir tikušas saskaņotas Savienības līmenī, tostarp nesenāk – ar Direktīvu 2011/95 un 2013/32.

55 No tā izriet, ka patvēruma meklētāja pieteikums lielā mērā tiks izskatīts, pamatojoties uz tām pašām tiesību normām, neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts būs atbildīga par šī pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar Regulu Nr. 343/2003.

56 Turklāt noteiktas Regulas Nr. 343/2003 un Nr. 1560/2003 tiesību normas liecina par Savienības likumdevēja nodomu attiecībā uz dalībvalsts, kas atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, noteikšanu paredzēt organizatoriskus noteikumus, kas, tāpat kā Dublinas konvencija, reglamentē attiecības starp dalībvalstīm (pēc analoģijas skat. 2013. gada 13. jūnija spriedumus apvienotajās lietās no C-671/11 līdz C-676/11 *Unanimes* u.c., 28. punkts, kā arī lietā C-3/12 *Syndicat OP 84*, 29. punkts).

57 Tādējādi Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punkts (t.s. "suverenitātes klauzula") un 15. panta 1. punkts (humānā klauzula) domāti, lai saglabātu dalībvalstu prerogatīvas tiesību piešķirt patvērumu īstenošanā, neatkarīgi no dalībvalsts, kas ir atbildīga par pieteikuma izskatīšanu, piemērojot šajā regulā noteiktos kritērijus. Būdamas fakultatīvas normas, tās dalībvalstīm piešķir plašu novērtējuma brīvību (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *N. S.* u.c., 65. punkts, kā arī 2012. gada 6. novembra spriedumu lietā C-245/11 *K*, 27. punkts).

58 Tāpat Regulas Nr. 343/2003 23. pants dalībvalstīm ļauj, divpusēji vienojoties, noteikt administratīvus pasākumus attiecībā uz šīs regulas īstenošanas praktiskajiem jautājumiem, kas var tostarp attiekties uz procedūru vienkāršošanu un termiņu saīsināšanu attiecībā uz to pieprasījumu nosūtīšanu un izskatīšanu, kuros lūdz patvēruma meklētāju uzņemšanu vai atpakaļuzņemšanu. Turklāt Regulas Nr. 1560/2003 14. panta 1. punktā – šobrīd Regulas Nr. 604/2013 37. punktā – paredzēts, ka dažādos gadījumos, kad dalībvalstīm ir domstarpības par Regulas Nr. 343/2003 piemērošanu, tās var izmantot samierināšanas procedūru, kurā piedalās komitejas locekļi, kas pārstāv trīs lietā neiesaistītas dalībvalstis, un kuras ietvaros nav paredzēta pat ne patvēruma meklētāja uzklausīšana.

59 Visbeidzot viens no Regulas Nr. 343/2003 pamatmērķiem, kā izriet no tas preambulas 3. un 4. apsvēruma, ir paredzēt skaidru un praktiski realizējamu metodi, kura ļautu ātri noteikt dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, lai garantētu bēgļa statusa noteikšanas procedūru faktisku pieejamību un nekavētu sasniegt pieteikumu ātras izskatīšanas mērķi.

60 Šajā lietā apstrīdētais lēmums ir tās dalībvalsts, kurā tika iesniegts prasītājas pamatlietā patvēruma pieteikums, lēmums šo pieteikumu neizskatīt un šo personu pārsūtīt uz citu dalībvalsti. Šī otrā dalībvalsts piekrita uzņemt prasītāju pamatlietā, piemērojot Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktā paredzēto kritēriju, proti, kā dalībvalsts, kurā notikusi prasītājas pamatlietā pirmā ieceļošana Savienības teritorijā. Šādā situācijā, kad dalībvalsts piekrīt uzņemšanai, ņemot vērā šī sprieduma 52. un 53. punktā minētos apstākļus, patvēruma meklētājs var apšaubīt šī kritērija izvēli vienīgi, atsaukdamies uz sistēmiskiem trūkumiem patvēruma piešķiršanas procesā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī, kas rada nopietnus iemeslus uzskatīt, ka šim patvēruma meklētājam radīsies reāls risks tikt pakļautam necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *N. S.* u.c., 94. un 106. punkts, kā arī 2013. gada 14. novembra spriedumu lietā C-4/11 *Puid*, 30. punkts).

61 Taču, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, nav nekādu norāžu, kas ļautu uzskatīt, ka tas tā ir pamatlietas ietvaros.

62 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka apstākļos, kad dalībvalsts ir piekritusi uzņemt patvēruma meklētāju, piemērojot minētās regulas 10. panta 1. punktā paredzēto kritēriju, proti, kā dalībvalsts, kurā notikusi patvēruma meklētāja pirmā ieceļošana Savienības teritorijā, šis patvēruma meklētājs var apšaubīt šī kritērija izvēli vienīgi, atsaukdamies uz sistēmiskiem trūkumiem patvēruma piešķiršanas procesā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī, kas rada nopietnus iemeslus uzskatīt, ka šim patvēruma meklētājam radīsies reāls risks tikt pakļautam necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē.

Par otro un trešo jautājumu

63 Tā kā abi pārējie prejudiciālie jautājumi ir uzdoti gadījumā, ja tiktu atbildēts, ka patvēruma meklētājam bija pamats pieprasīt par viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas pārbaudi, uz tiem nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

64 Attiecībā uz pamatlietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pamatlietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Padomes 2003. gada 18. februāra Regulas (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm, 19. panta 2. punkts jāinterpretē tādējādi, ka apstākļos, kad dalībvalsts ir piekritusi uzņemt patvēruma meklētāju, piemērojot minētās regulas 10. panta 1. punktā paredzēto kritēriju, proti, kā dalībvalsts, kurā notikusi patvēruma meklētāja pirmā ieceļošana Eiropas Savienības teritorijā, šis patvēruma meklētājs var apšaubīt šī kritērija izvēli vienīgi, atsaukdamies uz sistēmiskiem trūkumiem patvēruma piešķiršanas procesā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos šajā dalībvalstī, kas rada nopietnus iemeslus uzskatīt, ka šim patvēruma meklētājam radīsies reāls risks tikt pakļautam necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 4. panta izpratnē.

[Paraksti]